

emmarcats en el context geogràfic i cronològic, més adient a les nostres possibilitats descriptives i historiogràfiques.

Mossén Lluís Romeu va néixer a Vic. La ciutat levítica per excel·lència, la ciutat de les tradicions populars. Aquella en la qual el sentiment popular ha fet possible la vivència del vigatanisme. Mn. Romeu va absorbir de l'ambient i de la tradició ciutadana, les dues qualitats que constituïren les característiques de la seva música. Si Mn. Romeu no hagués nascut a Vic, probablement la seva tendència musical, hauria estat una altra. El sentiment religiós del poble vigatà i la virtut de la seva tradició popular constituïren sens dubte les qualitats que tothora hem vist agermanades en l'obra del nostre mestre. Ja que hem esmentat la paraula vigatanisme, direm que aquesta paraula o sentiment del qual avui s'intenta treure'n tota l'essència, estudiar-ne tot el seu contingut, ~~disseminar~~ ^{disseminar} -ne tot el seu significat, en definitiva no és res més que l'acumul de forces sentimentals que de temps ancestral anaven fraguant la transcendència del valor històric de la vida vigatana. El renaixement cultural sorgit durant bona part del segle XIX va lligar i agombolar totes les tendències i les valors aïllades pretèrites, donant la veritable pauta del seu significat. Podríem dir que Mn. Romeu, que va saber aplegar les essències argumentals del sentiment col·lectiu en el marc del seu levitisme històric

fou un dels conreadors més aficaços, en el terreny de l'especialitat musical, del més sa i veritable vigatanisme.

La història musical vigatana està tota ella impregnada d'aquest dualisme. La música ha estat una de les més estimades manifestacions del poble vigatà. En son testimoni els comentaris de l'eminent arqueòleg Mn. Josep Gudiol en remarcar l'existència d'una Banda municipal en 1320 com també la costum establerta més tard en el curs del 1600 de cantar maitines a 6 hores i mitja de Tots Sants a Carnestoltes i en el temps d'estiu i tardor a 5 hores i

mitja. I les dades referents a provisió de càrrecs relacionats amb la direcció musical de la Catedral de Vic.

A aquesta mateixa època es refereixen les notes sobre els exàmens de cant als canonges nous i particularment per l'importància que al personatge es refereix, en la presa de possessió del canonge Pere Ramis, de famosa recordança en els anals de l'evolució històrica del famós Hospital de Terrades, avui Hospital de Santa Creu.

Pel que fa referència a l'ambient popular, en les èpoques de decadència urbana, en els períodes subsegüents als grans cataclismes bèl·lics, en els anys d'ostracisme en els quals la vida de la urbs es debatia en un ambient de franca migradesa, veiem en les cròniques locals el paper que la música inferia en els costums dels pacífics habitants d'Ausona. Orfes de qualsevol diversió, de qualsevol passatemps que alegrés una mica la seva monòtona exis-

tència, trobaven com a únic recurs de distracció, que equival a dir de contentament espiritual, adentrar-se en la penombra de les velles esglésies, i passar unes hores regalant llurs oïdes amb la degustació de belles peces musicals. Aquests concerts en l'ambient religiós del temple, tenien lloc en diferents hores del dia, especialment en les primeres de la tarda. Tal vegada per això eren anomenades siesta. Tenim la referència del Baró de Maldà en l'època que va passar a Vic en els dies de la Guerra de l'Independència, com amb els seus il·lustrats acompanyants recorrien les diverses esglésies de la ciutat en recerca d'aquestes melodioses audicions. De l'elogi que en fa, com del valor que de les mateixes s'en desprenen en els documents històrics de la vida ciutadana cal creure que aquelles siestas constituïen una veritable delectació musical, rivalitzant per superar-se i esforçant-se en l'adquisició d'instruments apropiats que les fes més savoroses. Aquest aspecte de l'apetència de la música religiosa en els grans temples de la ciutat no va estroncar-se pas en aparèixer societats recreatives en les quals alternant amb vetllades literàries, sovintejaven sessions musicals.

Creiem que aquestes audicions musicals en l'interior de les esglésies no eren més que la continuïtat d'aquelles representacions escèniques, que en l'escenari d'un presbiteri representaven fets bíblics, per il·lustració i diversió dels assistents. Quan les autoritats religioses foragitaren dels interiors dels temples

els actors que portats per una tendència renovadora interpretaren escenes poc adients a la respectabilitat del santuari, aquestes foren representades en l'atri de les esglésies i més endavant encara en les places o carrers, ja ben lluny de l'ambient religiós. Però el levitisme congènit d'una ciutat com la nostra no deuria trobar en les noves formes una satisfacció prou intensa i retornant a l'ombra de l'ambientació primitiva, les representacions escèniques esdevingueren vetllades o sessions musicals d'ineludible trascendència. En aquest aspecte cal retreure aquells oratoris que a compte del Capítol, de l'Ajuntament i de la Noblesa es representaven a la Catedral vigatana i a l'església dels Trinitaris en el curs de les solemníssimes festes amb que la ciutat de Vic va festejar la beatificació del seu fill Sant Miquel dels Sants en 1779. Entre els comentaris elogiosos que la relació manuscrita de les festes feia de l'exquisita música en especial la dels drames cal remarcar aquest paragraf: "la música compuesta expresament hizo ver quanto se va adelantando en su perfección y que en este arte en breve no será Italia la que disfrute de fama de única...", el qual ens dóna idea del valor amb que va ésser judicada la composició musical i l'interés que despertava en el poble la seva interpretació.

El poble i l'església units en els primers aspectes dels esmentats autes sacramentals, es divorcia per uns moments, però el poble torna a l'església en recerca d'aquesta comunicació que li

Mn. Lluís Romeu vegé la primera llum el 21 de juny de l'any 1874 quan el poble vigatà començava a deixandir-se del seu letàrgic ensopiment. Els homes de la segona meitat del segle, les entitats constructives que aquests homes havien creat començaven a recollir el fruit de la seva sembradura.

Rel·luïren ja en el firmament de la ciutat estrelles musicals de resplendors ovivadores. Per no allargar-nos massa, retreure dos noms: El de Francesc Roura, mestre de capella de la Catedral de Burgos i el massa oblidat de Bermat Calvó Puig i Capdevila, autor de varies Misses. Una d'elles dedicada al Sant Pare Pius IX, fou cantada en la Basílica de Sant Pere de Roma. Requiems, Absoltes, Misereres, motets, himnes, Salves, Trisagis, dos grans Oratoris, entre les seves obres de caràcter religiós. La seva música profana conté tres òperes, varies comèdies líriques, música de càmera, sinfonies, quartets, trios, cançons amb acompanyament de piano, obres per orga i altres instruments.

Es autor d'un manual de solfeig. Ensenyà l'art musical; entre els seus deixebles podriem esmentar Primitiu Pallàs, el famós organista de Santa Maria del Mar, Josep Marraco, eminent pianista i mestre de capella de l'Església de Sant Just i Pastor, Caietà Sala i Rafel famós pianista, Josep Raventós, més tard professor del Conservatori de Madrid, Fra Gonzàlez, organista de la Catedral de Lima.

Entre els seus càrrecs més significatius citarem el de subdirector de la capella de la Catedral de Vic i més endavant el d'organista de la mateixa quan solament contava 16 anys.

Organista de l'Església de Ntra. Sra. del Pi, de Santa Maria del Mar, de la Catedral de Barcelona. Fundador en 1849 de la Capella de música de Sant Jaume. Soci d'honor de la Filarmònica de Barcelona. Mestre de Capella de la Basílica de la Mercè.

En el catàleg de les seves obres recopilades per ell mateix en 1879 es llegeixen els títols de 683 composicions.

En l'evolució de l'aspecte cultural hom no pot oblidar mai, tractant-se de Vic, l'influència notable del Seminari. Tant com en les lletres, en les quals el Seminari ha deixat una rastre inoblidable, en les arts també exercí una mestrívola influència. Cal recordar que en el Seminari vigatà, en el qual estudià Mn. Romeu fins a la seva ordenació sacerdotal en 1898, es barreixaben de ple, la base pedagògica general, amb el cultiu de les vocacions sacerdotals, la confluència de les quals menaven a la percepció i realització de múltiples manifestacions artístiques. I no podem oblidar que l'Acadèmia del Cíngol de Sant Tomàs estretament vinculada a la seva vida, des de la seva fundació a mitjans del segle XVIII, fou podriem dir l'exponent d'aquesta tendència artística que es desenvolupava en el recés de les aules i dels col·legis afins.

La festa anual d'aquesta Acadèmia proporcionava una verita-

és tan cara i tan plaent.

Aquesta comunió església-poble, afavorida per l'harmonització instrumental i coral, és un motiu de gran transcendència en la vida vigatana dels segles passats per tal de plasmar d'una manera autèntica el sentiment espiritual del poble vigatà. Sentiment que sense estroncar-se amb el pas dels anys, ni amb els canvis peculiars de cada època, han anat modelant consciències, ha anat envaïnt vocacions, i ha arribat a formar homes, artistes, que com Mn. Lluís Romeu representen l'exponent d'una tradició milenària, típicament representativa

Si un dia, com hem insistit maintes vegades, hom es decidís a escriure la història musical vigatana, deuria començar estudiant a fons aquestes manifestacions clàssiques i tal vegada sorgiria més clara encara aquesta tendència, que avui tan solsament apuntem de la col.laboració innata del sentiment musical, una de les primícies del nostre ideari, amb l'ambientació levítica tan escaient per la seva realització.

Si hem insistit massa en l'evaluació d'aquests conceptes no ha estat per altra objecte sinó per projectar-los en un esdevenir, la cristallització del qual evolucionant cap a una maduresa particular, adquirint caràcters de personalitat i característiques singulars, es reflexe d'una manera categòrica i precisa en l'esperit i en l'obra del nostre Mn. Romeu.

Mn. Romeu, és, doncs, l'encarnació de l'ànima espiritual vigatana, a través del temps i de les èpoques en un substractum líric d'expressió del seu ideari vocacional i de la seva donació humana.

nova. Mentrestant perfeccionava els seus estudis d'Armonia i Composició amb el mestre Ribera. Retornat a Vic, fou nomenat Mestre de Capella de la Catedral prèviament oposicions en 1901. Aquest càrrec seguí desenvolupant-lo fins que en 1920, per motius de salut, fou nomenat organista de la mateixa Seu. Durant molt temps professà els seus ensenyaments musicals a tot el jovent de la ciutat. Tota la Plana, tota la diòcesis no té altre guiatge en l'art musical que Mn. Romeu. La formació musical dels nostres clergues directe o indirectament a ell es deu, i ell és el conceller constant, el corrector únic, el crític sempre reconegut del bell estol de sacerdots que amb tot entusiasme s'entrega a llurs aficions musicals.

Com a director i creador d'institucions musicals podem esmentar la Schola Cantorum, la Schola Puerorum i l'Associació de Música. Les dues primeres arribaren a una tal perfecció que hom ha dit que la nostra Seu res tenia d'envejar a les capelles de música de les conegudes com a eminents en llur interpretació. De l'Associació de Música tindrem ocasió en parlar-ne més endavant.

Malalt ja molt temps, la revolució del 36 va trobar-lo allitat. Aquest fet va salvar-lo de morir assassinat pels perseguïdors de Déu i dels seus ministres, doncs quan anaren a cercar-lo, no s'atreviren a moure'l donat el seu precari estat de salut.

Si curta es la trajectòria biogràfica del nostre Mn. Romeu, aquesta breutat, aquesta quietud i la permanència sempre en el mateix lloc, sense gaires trasllacions, foren extraordinàriament apro-

fitades per donar cos a una producció musical veritablement cor-prenedora en quantitat i qualitat, com es de vostés ja coneguda, la qual procurarem convenientment sintetitzar.

El seu successor, actual organista de la Catedral de Vic, el nostre bon amic Mn. Andreu Ramírez, va publicar no fa molt temps a la Revista Ausa, portantveu del Patronat d'Estudis Ausonencs un detallat catàleg de les seves obres, publicades i inèdites, acompanyat d'atínats però breus comentaris sobre la personalitat humana i artística de Mn. Romeu.

Ens permetem reproduir alguns dels conceptes expressats per l'esmentat autor el qual pogué conèixer a fons el nostre biografiat pel constant contacte que va tenir amb ell ja a partir dels seus primers estudis musicals, professats sota la direcció i batuta de Mn. Romeu. Més de 330 són les composicions registrades del mestre Romeu gairebé totes impreses. En la classificació que fa Mn. Ramírez les distribueix en quinze grups: Cansons a veus mixtes, resumint càntics, himnes, pregàries i ofertoris. Eucarístiques. Himnes litúrgics a 4 veus mixtes. Marianes, notable col.lecció de Aves i Salves. Difunts, lletanies que es cantaven a la Catedral. Cansons a una veu, nombrosa varietat de lloances on s'enclouen les produccions que han tingut més difusió. Goigs, en gran quantitat, la majoria dedicats a les imatges que més devoció inspiraven al poble vigatà. Misses, de les quals parlarem i que han estat profussament interpretades. Laments de les ànimes. Al Santíssim Sa-

grament. Responsoris. De Sant Esteve. A l'Assumpció de la Verge
Immaculada i Psalms.

En una segona part d'aquest catàleg 11 capítols més, enclouen les seves obres inèdites: Aquelles són: Cansons armonitzades a veus. Cansons originals a una veu i piano. Composicions per a orgue. Motets en llatí. Cansons marianes. Trissagis. Himnes. Goigs. Jaculatories a una veu amb acompanyament. Altres composicions de motius diversos i Obres inacabades.

En cada una d'aquestes subdivisions impressiona la llarga llista de les obres que enclouen, els títols de les quals es fa impossible d'esmentar car requeriria un espai de temps, del qual no disposem.

Cal destacar d'antuvi, que la seva qualitat sacerdotal la qual duia anexe la seva fervorosa adhesió a les normes i directrius de la jerarquia, li senyalaren el camí que l'havien de conduir vers la troballa de l'èxit. L'esperit ~~x~~ inquiet del jove sacerdot va trobar l'equilibri amb el motu proprio de Pius X, orientant-lo, enmig del espectacle de la música insípida i teatral, i animant-lo a superar dificultats i, en el seu definitiu destí, a introduir el bon gust artístic en la nostra Catedral i esglésies del Bisbat. La consigna que el seu protector i confident el Bisbe Torras i Bages li va senyalar en dient-li "fes música pels humils" feu cristal·litzar el seus balbuç professional en un estil pietós i pairal, fonent el cant gregorià amb la cançó popular. En aquesta

tendència de envair en el melodisme de pura tradició gregoriana, l'esperit popular català, proveint-lo d'una harmonia plena d'atre-
viments i gosadies amb un estil i un sabor eminentment personal, cal veure i trobar la gran transcendència de l'obra de Mn. Romeu, com a creador, orientador i apòstol de la renovació del cant litúrgic.

Considerem providencial el fet que Mn. Romeu naixés a Vic. Déu va volguer donar a la ciutat de Sant Miquel dels Sants, un nou valor entre la sèrie dels seus fills il·lustres. Una vocació que en el degut temps sapigués infundir en les velles tendències l'esperit d'una modalitat enlairada en l'apropament de l'home vers el seu Creador.

"En aquest gènere - ho direm amb la paraula autoritzada i mestrívola del mestre Lluís Millet - trobo que Catalunya ha passat davant de totes les escoles universals. En refereixo - continua dient - al cant popular religiós, el cant fet perquè el poble canti a Déu i els seus Sants amb una melodia que vagi de la tradició del mateix poble tenint l'arrel en el cant Sagrat de l'església."

I els vigatans tenim l'orgull de que - tornem a les paraules del gran mestre - "aquest gènere nostre, tant preuat té per cantor primer, singularíssim, un bon capellà que es diu Mn. Romeu. Ell va al cap de la colla dels joglars místics que troben la tonada religiosa pel nostre poble".

Un treball que dóna amb exactitud idea de la essència estè-

tica del seu ideari és el discurs que llegí en la VIII è festa de la Música Catalana celebrada el dia 10 de juliol de 1920.

"La virtut de la cançó popular". Escoltem-ne alguns fragments, expressió viva i autèntica del seu mestratge.

"La paraula popular dona idea de moltitud i per el mateix, en aquest sentit, no la podem referir al origen de la cançó; perquè seria un absurde suposar una cançó dictada per un conjunt de persones.

Quan diem cançó popular no expresseu sinó una de les seves condicions característiques: volem dir que de la cançó popular, en podem gustar tota classe de persones totes dic en absolut perquè, totes les persones humanes pertanyents a una mateixa raça venen incloses en la idea de multitud expressada per la paraula poble.

Més, aquesta característica o efecte de la cançó popular condiciona la causa, excloent del origen de la cançó tota idea de ciència estudiada; perquè si la cançó fos fruit de ciència apresada, és clar que les persones ignorants d'aquella ciència no en podrien gustar, i en aquest cas tindriem altre absurde: la cançó popular

no seria popular ni per son origen ni per per sos efectes."

En un altre moment de la seva conferència diu: "Farà cosa de vint anys, quan jo, podriem dir, entrava en us de raó musical, veia que els grans mestres predicaven la necessitat de tornar al cant del poble com a font d'inspiració, perquè la cançó popular era l'arrel d'ahont tenia de sortir tota música per sabia que fos. I pensava: !si que és prou que una cosa tan petita porti tanta substància!

Veia que el venerable mestre Pedrell en la primera Festa de la Música Catalana escribia que si les obres capdals de Wagner, Beethoven, Schumann, Bach, Palestrina, Victoria, etc., viuen vida de joventut eterna, era, perquè sos autors havien sapigut escoltar ben desperts i amb l'ànima en gràcia la veu dels pobles. !Aquest si que ho fa fort! pensava jo: que no sigui una mica de dèria tot això... Però mestre Pedrell la sap llarga i ja s'ho devia pensar que la meua malícia aniria massa lluny perquè allà mateix s'afanya a fer notar que no ho diu, ell, sinó que són paraules de un tal Herder. Ah! vaig dir-me, aquest ve de fora!... callem... però, dintre meu encara no sé si m'ho creia; i sentia després, en la quarta festa, com el Mestre Nicolau cridava contra els que pretenien fer art europeu, mundial, universal, arribant a desafiar-los amb aquestes paraules: Digueu-me el nom d'un músic que hagi commogut el món sense fer art de la seva terra. Això em desterotava. Jo

que m'havia cregut que la universalitat era el somni d'or, aixís com el summum de la glòria per un artista, no sabia pas entendre com això podia sortir de una cosa tan casolana i camperola com les cançons i els ballets populars.

Encara més. Per si l'autoritat dels nostres mestres necessités reforç, surt el Sant Pare amb la mateixa cantarella. Tots ho sabeu que el celebrat Motu proprio de Pio X, de dolça memòria, posa el Cant Gregorià com a model suprem per la música d'església. Això m'acabà de desorientar. Justament el cant gregorià que per mi no era pas tan bonic, ni de bon tros, com una cançó popular: fins el trobava tot ~~tristoi~~ i completament incapaç de fer grans coses.

La meva confusió era terrible, però, gràcies a Déu, no vaig arribar mai ni a pensar que el Sant Pare pogués senyalar una orientació desorientada: i això em va salvar. La fe en el Papa em donà la fe en els mestres, la fe en els mestres em donà el coneixement de la meva petitesse, i la humilitat em senyalà el camí del estudi. Era qüestió d'anar pensant la cosa seriosament.

Damunt tot això ja el temps hi ha deixat ses petjades any per anys; i tan-se-val que també any per any les meves cavil·lacions han anat fent sa via. Al principi sols creia per la fe, més a força de llegir i estudiar amb bona voluntat tot el que podia arregar de el que anaven ponderant els grans mestres. no vaig tardar en poguer creure per la raó: ja era un convençut. Convençut sincerament de com la cançó popular i el cant gregorià són el

sagrat llevat que conté tota virtut musical,perque dintre del art dels sons,són la única cosa baixada del Cel."...

"Anem ara al nostre cas. ¿La cançó popular i el cant gregorià són un dels models que'ns ofereix la natura,o bé són ja art fruit de la ciència del home? No sols són els models més propis que la natura ens ofereix per l'art musical,sinó que són la mateixa natura feta música. Són música,perque fan combinació de sons ,i són natura perque essent frut de inspiració,es produeixen sense participació de la ciència.

"S'ha discutit si la melodia popular és filla de la gregoriana o al revés. Jo diria que són dues germanes bessones filles de la mare natura. Comencen amb el món,bröllen continuament i no acabaran fins que el món acabi perque són la encarnació viva del misteri de la bellesa en la ordenació dels sons: són la mateixa natura feta música. Per això són populars."

Copiaríem íntegrament el seu parlament si ens deixéssim endur pel efecte de les seves paraules. Considerem que amb això que hem dit n'hi ha prou fer donar a entendre l'origen de la formació espiritual del nostre admirat compatrici.

Es fa difícil seguir la ruta musical de Mn. Romeu,sense deixar solucions de continuïtat. Per això ens limitarem a retreure alguns fets esporàdics de la seva vida que serveixin d'orien-

tació demostrativa de la tasca total.

En 1910 amb motiu de la solemniíssimes festes celebrades a Vic per commemorar el primer centenari del naixement del seu fill il·lustre Jaume Balmes, va cantar-se en el Pontifical celebrat a la catedral la seva Missa del Centenari de Balmes, a 4 veus i chor gregorià. En el volum que descriu la crònica de les festes, es descrita l'intensa impressió que en les diferents parts de la missa, domina el nombrosíssim concurs. Els detalls hi són abastament descrits. En llegir aquesta relació obra del gran escriptor i crític, ^{/vigatà} que més tard havia d'ésser secretari de l'Orfeó Català, en Lluís B. Nadal i Canudes hom es sent envaït d'aquella emoció que els vigatans deurien sentir, en celebrar el centenari del naixement del seu fill, honra universal de la filosofia i de l'apologètica, escoltant corpresos les magnífiques variants de la Missa expressament composta pel modest, encara, aleshores, mestre de capella de la seva Seu. Un apèndix de l'obra està dedicat a comentar la personalitat i l'obra de Mn. Lluís Romeu. Els comentaris que ja revelen el jove autor de la Missa de "temperament privilegiat, esperit subtil que necessita medis no gastats per expressar un sentiment sincer, musicalitat de matig delicat, d'una sensibilitat, avui, desgraciadament raríssima". Una idea que inspira al cronista la Missa de Mn. Romeu, li dóna en el moment històric actual facultats precursors, veritabkement profétiques.

Diu: "En la Missa dedicada a Balmes és on es troba amb més

relleu definida l'original modalitat artística del mestre de capella de la Catedral de Vic. La concepció del pla general de l'obra té son origen en el cant a dos chors, cantors litúrgics i poble. Aquesta intromissió del poble en les cerimònies litúrgiques, dóna grandesa moral a l'acte religiós, fa que el poble s'identifiqui així d'una manera cabal i íntima amb l'oració sacerdotal, realitzant la sublim unitat catòlica, universal, de l'oració i adoració al Pare de tots, que està en el cel".

¿No semblen que aquestes paraules siguin pronunciades després de la celebració del Concili Vaticà II?

No ens volem entretenir més en aquesta mostra lírica del nostre compatrici que ja des de aquell moment va demostrar que el camí emprés per Mn. Romeu respon a una necessitat estètica del seu esperit i que per tant el seu art té tota l'honradesa de l'art concebut amb sinceritat.

L'any 1918, Revista de Vich, organitza un certamen literari musical. No cal dir que en el jurat musical sota la presidència del Mestre Lluís Millet, figura el nostre Mn. Lluís Romeu. S'adjudicaren nou premis sobre 42 composicions rebudes. La presència de Mn. Romeu en aquest Primer Certamen que es celebrava a la ciutat de Vic vol dir l'estima que els seus compatrici ja sentien per ell i el valor que inspirava la seva apreciació.

Pel juliol del 1922, Mn. Romeu fou objecte d'un homenatge íntim. Aquesta intimitat que es volgué donar a la manifestació,

féu que una part de l'homenatge es celebrés a casa seva i acabés amb un dinar en el qual prengueren part notables músics, capellans la majoria, amb càrrecs d'organista de diferents esglésies de Barcelona i de Catalunya, tots antics deixebles de Mn. Romeu. Del seu parlament de gràcies en retrauré per no allargar-nos massa sols dos apartats. En ells podem veure clarament la continuïtat d'una consciència musical que alenava en les fibres més íntimes de la seva ànima.

"Donem gràcies a Déu que'ns ha fet viure una època d'orientació clara, ben definida i sabiament fonamentada en la ciència i en la fe. Fan dinou anys que'l Sant Pare plantà la bandera restauradora donant al món el Còdic jurídic de la música sagrada. Allí hi és tot, absolutament tot. A més, nosaltres hem tingut la sort de posseir aquest do de Déu, que és el mestre Lluís Millet, sol esplendorós de la música catalana, qui la guia amb la llum del seu seny, i amb l'escalf del seu cor la vivifica; qui ha sabut mostrar-nos el camí amb els seus Cants espirituals, i la seva actuació pràctica ensenyant-nos com, dintre la més rendida obediència a les prescripcions de l'Església, pot lograr-se que la música sagrada sia pastada amb el llevat de les cançons del nostre poble, donant-li així una major eficàcia per amorosir les ànimes."

"Cal, doncs, fer-se càrrec d'això: que el músic d'Església és artista d'un art limitat no sols per les formes, sinó també pel sentiment.

Afanyemnos a dir que aquestes limitacions no impliquen cap

mutilació en l'artista. No es la llargada la que fa l'obra d'art, sinó la profunditat i potència del sentiment que l'ha inspirada. Un petit lied viurà més eternament que no moltes sinfonies. Jo no

entenc com pot ser músic d'Església el qui no sap enamorar-se de un simple amén gregorià.

I en quan a sentiment, no cal ponderar la infinitat de matisos que'ns ofereix la comunicació de l'ànima amb Déu: és un llenguatge que per res fa enyorar el de les coses purament humanes."

La celebració del tancament del segon curs de l'Associació de Música, de la qual havem ja parlat, tingué per cloenda un fervorós homenatge al seu director. En ella hi prengué part principalissimament l'Orfeó Català. Entre altres manifestacions cal ressaltar la Missa de la Mare de Déu de Núria, obra del mestre Romeu i el concert que l'esmentat Orfeó donà en el local del teatre Ausonenc. En la segona part de l'audició s'interpreten set cançons de Mn. Romeu que cautiven l'auditori per la seva simplicitat i la seva armonització.

La visita que a Vic féu la Lliga espiritual de la Mare de Déu de Montserrat de Barcelona en 1928, constitueix una fita important en la vida artística de Mn. Romeu. Com també les festes que tingueren lloc el mateix any amb motiu de la vinguda del nunci apostòlic Monsenyor Tedeschini per la consagració episcopal del benemèrit felipó, màrtir de la revolució marxista P. Salvi Huix. En la cerimònia de la Catedral es cantà la Missa del Roser de Mn.

Romeu, que amb les del Centenari i la de Núria constitueixen la trilogia més transcendent de les cinc misses que composà l'il·lustre músic vigatà. En el concert amb que l'Orfeó vigatà obsequià al nunci en el palau episcopal no podia mancar en el seu programa l'interpretació d'alguna obra del nostre biografiat.

Mn. Lluís Romeu, en aquella època intervé en totes les activitats musicals vigatanes que tenen lloc amb motiu d'actes especials de commemoracions i recepcions, homenatges, etc.

Al costat de Mn. Miquel Rovira, els quals menaven la direcció de la Capella catedralícia i el conjunt organístic de la nostra Seu, mantenen el prestigi musical que domina en la diòcesi vigatana. I aquest domini no és reduït solament al àmbit de la nostra Catedral sinó que s'escampa a tots aquells llocs on són sol·licitats les col·laboracions dels nostres importants conjunts musicals. La figura i presència de Mn. Romeu no pot deixar d'ésser requerida en qualsevol manifestació artística d'aspecte educatiu, on la veu del nostre mestre es escoltada i respectada amb veritable devoció.

No vull deixar d'esmentar, encara que sigui de passada que en aquella època ja donava mostres de sobresortint talent musical, actuant en importants actes i en transcendents actuacions, el nostre caríssim amic, avui director de l'Orfeó Vigatà, les obres del qual no queden eclipsades per les dels seus mestres, i no dic res

més per no ferir la seva modestia, el mestre Rafael Subirachs Ricart.

Les obres de Mn. Lluís Romeu han estat interpretades arreu del món, amb decisiva continuïtat.

La seva producció, podríem dir més popular, donant al mot popular el concepte que ell mateix li dóna en els comentaris ja expressats, ha estat el seu Crec en Déu. M'atreviria a dir que aquesta composició ha estat una de les més sovint interpretades entre totes les dels mestres de la nostra terra.

Un altre comentari farà palesa la difusió universal de l'obra del nostre mestre. En la festa de la Música Catalana, celebrada el juliol de 1922, en parlar de l'obra realitzada per l'Orfeó Català, uns comentaris de Kurt Schindler ens posen de manifest: "Un detall interessant és la gran popularitat que ha obtingut als Estats Units la superba armonització de Mn. Romeu, El Desembre congelat, veritable troballa de tendresa i de sentiment subtil, aquesta obra es canta solament en molts concerts, sinó que per cada Nadal figura en els programes de moltes esglésies".

Mn. Romeu no fou solament un artista de la composició musical, sinó que fou també un erudit divulgador de les idees estètiques dintre el marc de la seva vocació i de les seves preferències. Col.laborador asiduï de la "Revista Musical Catalana", trobem en-

tre les seves pàgines documentats judicis sobre congressos de Música Sagrada, especialment exhaustiu el que fa referència al segon Congrés celebrat l'any 1908; Cançons populars d'Església, diferents comentaris publicats a la mateixa revista, el tema del qual ens dóna clara indicació del seu ideari. Car remarcar també el Discurs presidencial llegit en la vuitena Festa de la Música Catalana en 1920. La reproducció del propi Discurs llegit en el seu homenatge en 1922. Vinticinquè aniversari del "Motu proprio" sobre música sagrada.

En els periòdics locals trobem també repetides mostres sobre temes folklòrics musicals. Als gegants de Vic, n'és un exemple. Dades biogràfiques sobre el Dr. Marian Serra Esturi apòstol de la Música sagrada. El mestre Espadaler, necrologia sobre el mestre sanquirsenc, el que fou director de l'Escola Municipal de Música i fundador de l'Orfeó del Conservatori i de la Societat Vigatana de Concerts. Un documentat estudi crític sobre La Música de Cagliero, per no citar-ne d'altre que allargariem massa aquesta relació.

Per tal de recabar la transcendència artística de l'obra de Mn. Romeu volem considerar dos conceptes: l'admiració i el fervor dels seus deixebles i la confiança i consideració del gran mestre Lluís Millet.

Un dels seus deixebles escriu: "la vostra tasca, les vostres

obres han merescut ja la consagració de tots els músics de Catalunya perquè el poble català ha trobat en vostres excel·lents melodies religioses la seva pròpia ànima, el medi més fàcil per dirigir-se al Senyor en les supremes manifestacions del culte.

Ben pocs mestres hauran pogut com vos veure l'eficàcia i el fruit de la vostra obra, nosaltres hi tenim part i n'hi volem perquè vos ens heu donat el gra i nosaltres hem cuitat de sembrar-lo, i la cullita no ha estat migrada perquè vostres cançons són avui ja populars en la nostra terra i sembla com si tretes del folklore tornessin a reunir-se entre el poble amb tota la seva primitiva ufanor".

"En l'obra de Mn. Romer", diu un altre deixeble, "es veu resolt el problema de la difícil facilitat. Sabent agradar a tothom, sabent-se expressar amb uns medis tant senzils i fàcils que fan les delícies de les gens humils, perquè no necessiten preparació per capir-la al mateix temps que és l'admiració dels savis en trobar tanta substància en una cosa tan subtil".

En tots els parlaments que els seus deixebles honren al mestre fan vots per la continuïtat del seu esforç com a veritable

apòstol de la música popular religiosa executat amb tant encert que els pobles de la nostra terra "troben en ella la senzillesa, la dolçor i la flaire que fa apropar-los més al Cel".

No fa molts dies en una de les conferències d'aquest cicle dom Gregori Estrada, retreia l'amistat de Mn. Romeu amb el P. Gregori Suñol, en parlant de les activitats d'aquest darrer sobre el cant Gregorià a Catalunya. Veritablement interessants foren les paraules que va dedicar a aquesta relació, formalitzades per la lectura de lletres creuades entre les dues personalitats musicals, dedicant conceptes exclusius sobre la música del Roser de Mn. Romeu.

Sentim encara molt aprop, el ressò d'aquelles manifestacions, que amb gust repetiríem, sobre el punt de mira del cant gregorià tan aferrat a les vocacions musicals dels dos mestres. No ho farem, però, per no restar transcendència a les consideracions del monjo montserratí i no allargar-nos massa en el temps que ja deben estar superant.

En parlar del mestre Lluís Millet no podem desvincular-lo de la seva gran obra, de l'Orfeó Català.

En vida de Mn. Romeu l'Orfeó Català va visitar Vic tres vegades, sempre en ocasions solemnes. L'any 1908 per tal de prendre part en les festes del XI^è Congrés de la Federació Agrícola Catalana Balear. L'any 1910 amb motiu de les solemnisimes festes amb que la ciutat celebra el primer centenari del naixement de Balma, de les quals n'hem parlat. I finalment en 1926 en ocasió també esmentada de la celebració de la claurura del II^{on} curs de l'Associació de Música de Vic, homenatjant el seu fundador i director.

A vola pluma direm que en els festivals de música de l'Orfeó Català celebrats en 1911, la composició Rosari per els humils de Mn. Romeu va lograr el premi del Bisbe d'Eudoxia. Con en 1908 havia guanyat el premi cedit pel Cardenal Cassanyes per la seva col·lecció Motets al Santíssim Sagrament, dels quals l'Orfeó amb acompanyament d'orgue interpretà Laudes et Graciae.

Des de aleshores les obres de Mn. Romeu, sovintejaren en els programes de les audicions de l'Orfeó Català, les primeres de les quals les trobem en el repertori del concert celebrat al Teatre Novetats en 1906 en honor dels Congressistes del Congrés Internacional de la Llengua Catalana.

Com si el comú nom de pila acostés i lligués amb devoció les inclinacions del mestre vigatà amb el mestre fundador de l'Orfeó Català, trobem extraordinàriament cordials les relacions mutues dels dos mestres. Les sovintejades estades de Mn. Romeu a Barcelona en els actes de l'Orfeó Català i les del mestre Millet a Vic es

vegeren indudablement afectades d'aquesta intimitat. Gran confiança deuria tenir el director barceloní amb el músic vigatà quan en la visita a Vic dels Orfeons de Catalunya, el mestre Millet vegé amb delectança com Mn. Romeu, dirigí la seva cançó a Betlem caminem, interpretada per una massa choral de 800 cantaires.

Lluís Millet ha estat un dels que més han elogiat l'obra musical de Mn. Romeu. Una prova la trobem en l'article sobre la "Missa de Balmes" i també en "El cant popular religiós" sadolls de paraules de veritable elogi. No oblidem que quan el Mestre Millet parla dels Goigs de Mn. Romeu diu: "d'aquests en tenim per triar, Mn. Romeu en té enviats una pila d'interessants", i en aquesta avinentesa posa com exemple de música popular el "Loelabrudas" seqüència per Nadal harmonitzada per Mn. Romeu i els goigs de Ntra. Sra. del Roser.

Es un moment aquest ^{en} per fer constar la profusió de música de goigs que Mn. Romeu va donar a l'estampa, harmonitzant els versos populars religiosos que canten les virtuts de la majoria de Sants i Santes, que donen nom a moltes ermites de la Plana de Vic, no oblidant els dels Sants més venerats en la propia ciutat com també els que celebren les diferents advocacions a la Verge Santíssima tan venerada en les esglésies vigatanes.

Mn. Francesc Bandelló acreditat especialista en aquesta mena de poesia sacra-popular, autor de tantes obres sobre el tema dels Goigs, no deixa mai de citar a Mn. Lluís Romeu, com autor de nombroses melodies, i fa justícia, en aquest aspecte, sobre una de les seves produccions més típiques.

L'epistolari entre el mestre Millet i Mn. Romeu, exigeix moltes pàgines de sabrosos comentaris. L'ur estudi constituiria un admirable glosari de la relació entre els dos mestres, exponent

Tal volta un fet simbòlic sintetitza aquesta unió espiritual de les dues ànimes escollides en el jardí de la música cristiana. En l'homenatge que la ciutat de Vic dedica al seu fill adoptiu, avui sant Antoni Maria Claret, amb motiu de l'Homenatge Catequístic que li fou dedicat el dia 10 de maig del 1934, es veritablement significatiu el fet de que si el mestre Lluís Millet posa música al Himne compost en honor del Sant arquebisbe, mossén Lluís Romeu modela les notes d'uns Goigs dedicats al fundador del Institut dels Fills del Immaculat Cor de Maria.

Mn. Lluís Romeu va morir a Vic el dia 23 de setembre de 1937. Les veus que havien emmudit sospreses pel terratrèmol de la revolució, no varen poguer escriure l'apologia que li corresponia. El temps va passar. Les grans preocupacions que seguiren, forjaren l'oblit de les grans figures, desaparegudes durant la maltempsada. Avui encara la biografia de Mn. Romeu, l'anàlisi just i ponderat de la seva obra artística, resta per a ésser escrita. Jossé a qui correspondria aquesta feina, car té condicions estètiques per judicar, i prou coneixement de la personalitat humana del mestre, per sortir còmodament airós de la comanda que les meves pobres paraules voldrien fer inapelable.

De l'estudi concient d'aquest doble aspecte del mestre vigatà, sorgiria compaginat el glosari del valor indiscutible de les seves obres, la prodigalitat de la seva fecunda producció, la no-

blesa dels seus sentiments, la seva facilitat emotiva, la pueril tendresa del seu cor, la cavallerositat del seu gest i dels seus actes.

I per damunt de tot, aquella humilitat - faceta típica de la seva idiosincracia artística i sacerdotal -, que en els moments apoteòsics de la seva vida, en la culminació estelar de l'homenatge que li dediquen els seus seguidors i alumnes, quan la seva espiritualitat podria sentir-se superada per damunt de totes les intel·ligències que, admiratives li rendeixen pleitesia, el fa despedir, emocionat, desposeint-se voluntariament de l'aureola de mestre que li ratifiquen, amb aquestes modèliques paraules: "Des d'ara ja no us diré deixebles, us diré germans".

-----ooo000ooo-----

del context musical que evolucionà durant llur vida, i que amb les seves influències logrà adquirir una categoria i una singularitat remarcables.

La mútua admiració es despen dels paragrafs de les esmentades lletres. Diu Mn. Romeu: "No he fet altra cosa que seguir les seves petjades, reconeixent a vosté el pare del nostre cant popular religiós. N'és el pare i el padrí. Com l'estima! I com sap infondre aquest amor als seus nobles cantaires. No es estrany que portat en braços tan amorosos hagi pogut rebre el baptisme dels públics més il·lustrats".

En altres lletres llegim: "No sé que ho fa que les cartes de V. sembla que em donin corda, m'enardeixen, em consolen, m'ajudan a viure..."

Durant la seva llarga i darrera malaltia, les lletres del mestre Millet serien un consol per la precària vivència de Mn. Romeu. Les respostes a les consoladores lletres deixarien un sentiment balsàmic en l'ànima del malalt. Aquest es despedeix en acabar una carta amb les següents paraules: "Malalt - ja quasi puc dir com sempre - consolat - també quasi com sempre - i amic fervent - ara sí, a boca plena - com sempre".

Mestre Millet corresponia a l'admiració i afectes cordialíssims de Mn. Romeu, no regatejant elogis a l'inspiració del músic vigatà. En un pròleg trobem escrites aquestes paraules: "Mn. Romeu, és el primer, per la puresa d'estil, pel mestratge de la forma,

per haver trobat tan justament l'enllaç nupcial del cant pagesí-vol popular amb el cant aristocràtic de l'església. És un art catalaníssim i devotíssim. I naturalment que Mn. Romeu ha fet escola, el seu exemple ha creat una bella niarada d'on n'han sortit rossinyols i cadarneres que tenen refilades diferents, però que totes porten el segell del mestre, el seu bon gust i la seva idiosincràcia exquisita".

L'insigne actual director de l'Orfeó Català mestre Lluís M^a Millet en uns comentaris amb que lliga les dues personalitats musicals, publicats en una revista vigatana diu: "Emociona la confiança i la fe que Mn. Romeu té en el seu amic i mestre Lluís Millet, em constituir-lo voluntariament jutge de la seva producció artística i més encara l'amor, mai exent de la més franciscana franquesa amb que Millet li parla: "Vaja està content? ja l'he criticat! Ara V. vaigi a la seva car té prou seny gracies a Déu, el qual tots li reconeixem i n'estem prou enamorats".

No crec que calgui res més. No acabariem destrian paraules i conceptes de la correspondència epistolar dels dos excelsos compositors. Les propies referències que n'hem tret diuen, a bastament, tantes coses! Reflexen, apart el valor favorable del judici del gran mestre Millet la compenetració de les dues mentalitats, el sentiment únison que batejava en els seus esperits, l'intimitat recíproca fornida d'aquesta llaçada espiritual que un mateix impuls estètic havia posat tant a la vora.